

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Notesbog 11 : 1841-12-13

Citation: Kierkegaard, Søren: "Notesbog 11 : 1841-12-13", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-not11-txt-shoot-n14.pdf> (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Not11:14

14.

d. 13 Dec:

Denne über Seyn værende Potens kan nu Msk-Aanden ikke være ligegyldig mod, men søger at bevise sig dens Existents.

Den første Mulighed. Dette skeer derved, at Subjektet, Individet søger at tilintetgjøre, saa vidt muligt, i sig og uden for sig alt Tilfældigt og derved bringe hiint Über-Seyende til Existents. Dette er Religion i subjektiv Forstand, saa at end ikke Askese er udelukket. Derved er Religionen endnu ikke udelukket. En Fornuft-Religion kjender den rationale Vdskab ikke. Religionen kan forekomme i den rationale Vdsk. men som overskridende dens Grændse.

Den anden Mulighed. Det skeer ved objektiv Frembringelse, real Produktion ∴ Kunst., især i Poesien, i Tragoedien, hvor man søger ligesom at mahne den uhyre Aand frem af ὕλη. Allerede Billedhuggerkunsten er ikke Kunst paa Grund af at den frembringer Lighed med det Skabte. Især er det nu Poesien, Tragoedien. Den rationale Vdsk. kan anerkjende disse Bestræbelser som nødv., og optage dem i sig, men er altid ude over dem, og kan ikke ansee dem for identiske med sig.

Det Tredie blev Philosophie. Denne satte da hiin Philosophie ikke blot uden for sig, men i sig, men i sig igjen ikke som de Foregaaende, ikke blot som Mulighed, men som Noget, hvori den blev som identisk med sig, som den altsaa ikke satte außer sich, men über sich. Den negative Philosophie ender i at fordre den positive, hvori det Ueber-Seyende viser sig paa samme Maade objektivt som det er i Kunst, og subjektiv som i Religion.

H: stillede altsaa disse 3 Instantser a) Religion der Kunst b) geoffenbarte Religion c) Philosophie. (I anden Udgave af Encyclopædien er imidlertid det Udtryk Religion der Kunst forandret til Kunst alene; og det er dog egl. ogsaa kun i uegentlig Forstand, at dette Udtryk lod sig forsvare.) Forskjellen er altsaa at Religion forekommer her 2 Gange. Men den rat: Vdsk. veed Intet om Religion, om den virkelige Religion, som den end ikke indeholder som Mulighed. Hegel veed Intet om det her er bleven kaldet den subjektive Religion.

Og hvad var det nu for en Philosophie, der indtog den tredie Plads? Det er aabenbart den, fra hvilken han gik ud, den fra hvilken han kommer, og altsaa ikke en ny Philosophie. Med Religion og Kunst har Fornuft-Vdsk. allerede overskreden sin Grændse.,

hvorledes kan den da nu falde tilbage i sig selv. Den
rat: Philosophie, som vi foredrager den sætter ogsaa
en Philosophie, men außer sich som en anden
Philosophie. Hegel skulde have ladet den tredje Plads
ledig; thi egl. havde han Intet at udfylde den med.

Den positive Phi: bliver altsaa fordret af den negative.
Den negative Ph. sætter den positive uden for sig.

Det der altsaa var af Vigtighed var at den negative
Philosophie ret blev fremstillet, skete sin Ret, nød den
Tilfredsstillelse, som den i sin sande Beskedenhed,
der ikke vil gribe over i det Positive, fortjener. Ogsaa i
denne Henseende afviger jeg fra Hegel; thi hell. ei den
negative Ph. blev fuldstændigt fremstillet af ham.

Man brugde det Udtryk i den Kantiske Periode:
Dogmatisme. Det kom nu im Verruf. Imidlertid maa
man adskille en dogmatiserende og en dogmatisk Ph.:
Den ældre Metaphysik var dogmatiserende og kom
derfor aldrig til det, den vilde, rationelt at bevise
Existentssen, derfor blev den blot dogmatiserende.
Den blev aldeles og for evigt ødelagt i Kant. Men den
rene Rationalisme er dog blot indirekte indeholdt i
Kants Kritik. Den skulde fremstilles. Og først da dette
var skeet, bliver det muligt, at den positive Ph. kan
vise sig. –